

Infrastrukturdepartementet

Yttrande över Beredskapsflygplatser för att säkra samhällsviktiga flygtransporter

Bakgrund

Regeringen har uppdragit åt Trafikverket att göra kompletterande analyser av beredskapsflygplatser, bl.a. med utgångspunkt från erfarenheter från ordningen med temporära beredskapsflygplatser under pandemin samt hälso- och sjukvårdens och andra samhällsviktiga funktioners behov av tillgänglighet för samhällsviktiga flygtransporter i hela landet. Trafikverket föreslår ett nationellt nät om totalt 22 beredskapsflygplatser. Förslaget innebär för Region Stockholms del att Arlanda flygplats ska vara beredskapsflygplats för samtliga regionens sjukhus förutom för Södertälje sjukhus som föreslås få Skavsta flygplats som beredskapsflygplats.

Ärendet har remitterats till hälso- och sjukvårdsnämnden, Karolinska Universitetssjukhuset och Locum AB.

Region Stockholms yttrande

Region Stockholm beklagar att Trafikverket inte inkluderar den viktiga resursen Bromma flygplats som en beredskapsflygplats. Region Stockholms ambulanshelikoptrar och ambulanser hämtar och lämnar i dagsläget patienter på såväl Arlanda som Bromma flygplats. Bromma flygplats har en roll som alternativ flygplats för regionens ambulanshelikoptertjänst och för ambulansflygplan som transporterar patienter till och från regionens akutsjukhus. När Swedia va under pandemin valde att dra ned på verksamheten vid Bromma flygplats valde Region Stockholm att på egen bekostnad säkerställa beredskap på flygplatsen.

Bromma flygplats och dess betydelse har hanterats i andra statliga utredningar, men Region Stockholm konstaterar att flygplatsen helt lämnats utanför Trafikverkets rapport. En fullvärdig alternativ lösning till Bromma flygplats behöver säkras innan en eventuell avveckling av flygplatsen. Trafikverket presenterar inte någon sådan lösning.

Bromma flygplats är en av få platser i länet där ambulanshelikoptrar har tillgång till flygbränsle. För att säkra robustheten i ambulanshelikopterverksamheten krävs alternativa tankningsmöjligheter vid en eventuell nedläggning av Bromma flygplats.

Trafikverket föreslår att Arlanda flygplats ska vara beredskapsflygplats för samtliga av Region Stockholms akutsjukhus, förutom för Södertälje sjukhus som föreslås få Skavsta flygplats som beredskapsflygplats. Region Stockholm anser inte att Arlanda och Skavsta är fullvärdiga alternativ till Bromma flygplats. Utökad transporttid för vägburen transport mellan flygplats och sjukhus utgör en patientssäkerhetsrisk och behöver beaktas. Region Stockholm anser därför att Skavsta flygplats inte utgör en lämplig beredskapsflygplats för Södertälje sjukhus. Även det utökade avståndet från akutsjukhusen till Arlanda flygplats, jämfört med till Bromma flygplats, påverkar patientsäkerheten negativt. Väg E4 mellan Arlanda och Stockholm drabbas ofta av trafikstörningar med begränsad framkomlighet som följd. Sammantaget innebär det att Arlanda flygplats inte fullt ut kan ersätta Bromma flygplats när det gäller för sjukvården viktiga flygtransporter. Därutöver krävs att Arlandas infrastruktur för mottagande och avlämning av luftburna medicinska patienttransporter utvecklas. Av största vikt är att resurser, rutiner och procedurer för luftburna patienttransporter vid Arlanda flygplats förbättras och tydliggörs. Region Stockholm vill också lyfta behovet av bland annat rum för omlastning, verkstad och tankning.

För ambulans- och intensivvårdshelikopterverksamheten är tre funktioner grundläggande: tillgång till flygbränsle, tillgång till alternativflygplatser samt tillgång till GPS-baserade flygvägar och inflygningar. Helikoptrarnas räckvidd gör behovet av tankningsmöjligheter avgörande för möjligheter att verka. För att lösa detta effektivt och ekonomiskt är det viktigt att flygbränsle är tillgängligt på eller nära den plats där patienter hämtas eller lämnas.

Moderna ambulanshelikoptrar och ambulansflygplan har förmågan att navigera och genomföra instrumentflygningar helt baserade på satellitinformation. Ett utbyggt system med LLR och PinS, som beskrivs i rapporten, tillsammans med ett anpassat regelverk som underlättar denna typ av transporter och inflygningar, kan på ett avgörande sätt förbättra tillgänglighet och säkerhet för samhällsviktiga transporter. Instrumentflygning med helikopter och flygplan kräver en öppen trafikflygplats som alternativ landningsplats. Det bör säkras genom en utsedd kontaktpunkt som befälhavaren kan kontakta för att organisera öppning av flygplats och tillgång till flygbränsle. På sikt bör det utredas

YTTRANDE
2022-03-21Diarienummer
RS 2021-1040

vilken organisation som är bäst lämpad för ett sådant koordineringsuppdrag.

Avslutningsvis vill Region Stockholm framföra att det vid millennieskiftet fanns fyra flygplatser i Stockholms län: Arlanda, Bromma, Barkarby och Tullinge. Två av dessa flygplatser stängde 2004 respektive 2010. Med tanke på det säkerhetspolitiska läget är det angeläget att huvudstaden har tillgång till en alternativ flygplats till Arlanda, varför noggrann analys bör genomföras innan någon ytterligare flygplats eventuellt läggs ned i länet.

Carina Lundberg Uudelepp
Regiondirektör

Rickard Sundbom
Administrativ direktör

Godkänd av Carina Lundberg Uudelepp, 2022-03-21